

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

11 septembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:
Președinte – Vladimir Timofti,
Judecători – Anatolie Țurcan, Nadejda Toma, Elena Cobzac și Victor Boico,

juducând, în lipsa părților, recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Bradu Valentina și de inculpatul Șalari Radu, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 06 iulie 2017 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 februarie 2018, în cauza penală în privința lui

Șalari Radu xxxxx, născut la xxxxx, originar și domiciliat xxxxx

și

Berezeni Olena xxxxx, născută la xxxxx, originară din xxxxx, fără loc permanent de trai.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 22.06.2015 - 06.07.2017;

Instanță de apel: 19.09.2017 - 19.02.2018;

Instanță de recurs: 04.05.2018 - 11.09.2018.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 06 iulie 2017, Berezeni Olena și Șalari Radu au fost achitați de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.303 alin.(1) Cod penal, din motiv că fapta nu a fost comisă de inculpați.

Șalari Radu a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza:

- art.281 Cod penal, la 6 luni închisoare;
- art.287 alin.(1) Cod penal, la 1 an închisoare;
- art.349 alin.(1) Cod penal, la 6 luni închisoare.

Conform art.84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă 1 an 3 luni închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis.

2. De către organul de urmărire penală, Berezeni Olena a fost pusă sub învinuire pentru faptul că, a comis amestecul în înfăptuirea justiției, în următoarele circumstanțe: în perioada lunii decembrie 2014 - până la 10 decembrie 2014, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor prejudiciabile, dorind și admițând în mod conștient, survenirea acestor urmări, acționând cu intenție directă și în scopul amestecului în a împiedica cercetarea rapidă,

completă și obiectivă a cauzei civile 2-2305/14, intentată la cererea Penitenciarului nr. 13 - Chișinău, către învinuită, privind repararea prejudiciului material cauzat, precum și cu scopul influențării judecătorului Niță Ștefan din cadrul Judecătoriei Centru, amplasată pe str. Bulgară, 43, mun. Chișinău, de a respinge cererea respectivă, aflându-se în Penitenciarul nr. 13 - Chișinău, a întocmit o scrisoare, care conținea amenințări cu aplicarea violenței asupra judecătorului Niță Ștefan și rudelor sale și distrugerea bunurilor acestuia, care a expediat-o condamnatul Șalari Radu, care se deținea în Penitenciarului nr.16 - Pruncul, iar ultimul la rândul său, prin intermediul cancelariei instanței de judecată, a adresat-o judecătorului Niță Ștefan.

Tot, de către organul de urmărire penală Șalari Radu a fost pus sub învinuire că, a comis amestecul în înfăptuirea justiției, în următoarele circumstanțe: în perioada lunii decembrie 2014 - până la 10 decembrie 2014, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor prejudiciabile, dorind și admitând în mod conștient, survenirea acestor urmări, acționând cu intenție directă și în scopul amestecului în a împiedica cercetarea rapidă, completă și obiectivă a cauzei civile nr.2-2305/14, intentată la cererea Penitenciarului nr.13 - Chișinău către Berezeni Olena privind repararea prejudiciului material cauzat, precum și cu scopul influențării judecătorului Niță Ștefan din cadrul Judecătoriei Centru, amplasată pe str. Bulgară, 43, mun. Chișinău, de a respinge cererea respectivă, prin intermediul cancelariei instanței de judecată, aflându-se în Penitenciarul nr.16 - Pruncul, a adresat o scrisoare, întocmită de către Berezeni Olena, care conținea amenințări cu aplicarea violenței asupra judecătorului Niță Ștefan și rudelor sale și distrugerea bunurilor acestuia.

2.1. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat în fapt că, Șalari Radu aflându-se în Penitenciarul nr.16 amplasat pe str. Pruncul, 44, mun. Chișinău, fiind condamnat prin sentința Judecătoriei Rezina din 29.02.2011 și decizia curții de apel din 24.12.2013, la 19 ani închisoare cu executarea în penitenciar de tip închis, intenționat, cu scopul intimidării colaboratorilor Judecătoriei Centru, mun. Chișinău și periclitării activității instanței de judecată, personal a întocmit o scrisoare privind minarea clădirii pe care a împachetat-o în plic.

Ulterior, Șalari Radu a expediat scrisoarea menționată în adresa Judecătoriei Centru mun. Chișinău prin intermediul Poșta Moldovei, asigurându-se în așa mod că aceasta va ajunge la destinație, neîndeplinind alte măsuri cu scopul realizării amenințărilor formulate în scrisoare.

La 23 decembrie 2014, ora 15.00, scrisoarea întocmită de către Șalari Radu a parvenit în cancelaria Judecătoriei Centru, amplasată pe adresa mun. Chișinău, str. Bulgară, 43. Ca urmare, din încăperile Judecătoriei Centru și Preturii sectorului Centru au fost evacuați colaboratorii și alte persoane aflate în acestea, fiind periclitată activitatea acestor instituții. În rezultatul verificării de către colaboratorii serviciului „Bombteh” a încăperilor amplasate pe str. Bulgară, 43, mun. Chișinău, unde își are sediul Pretura Centru și Judecătoria Centru, mun. Chișinău, careva obiecte explozive nu au fost depistate.

Tot Șalari Radu, la 15 decembrie 2015, aproximativ la ora 15.20, aflându-se în biroul nr.614 din cadrul Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, situat în blocul administrativ cu nr.2 de pe strada Mihai Viteazu, 2, mun. Chișinău, unde se petrecea

ședința de judecată de acuzare a sa pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.152 alin.(1) Cod penal, cunoscând cu certitudine despre funcția și statutul celor participanți în cadrul ședinței de judecată, inclusiv și a președintelui ședinței în persoana judecătorului din cadrul Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău, Pavliuc Ghenadie, având scopul amenințării cu moartea și cu vătămarea integrității corporale, precum și a sănătății ultimului, în vederea sistării activității sale de serviciu și schimbării situației în interesul său, intenționat s-a exprimat cu cuvinte obscene și a amenințat cu aplicarea violenței periculoase, precum și cu moartea judecătorul menționat, fapt care a generat întreruperea ședinței și înaintarea ulterior de către judecătorul Pavliuc Ghenadie a declarației de abținere în vederea examinării cauzei penale de acuzare a inculpatului Șalari Radu.

Tot Șalari Radu, la 15 decembrie 2015, aproximativ la ora 15.20, aflându-se în biroul nr.614 din cadrul Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău, situat în blocul administrativ cu nr. 2 de pe strada Mihai Viteazu, 2, mun. Chișinău, unde se petrecea ședința de judecată de acuzare a sa pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.152 alin.(1) Cod penal, cunoscând cu certitudine că se află în loc public, fără careva motiv, intenționat și demonstrativ a inițiat un conflict cu președintele ședinței în persoana judecătorului din cadrul Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău, Pavliuc Ghenadie, exprimându-se public în adresa acestuia cu cuvinte obscene.

Ca urmare, Șalari Radu continuând acțiunile sale ilegale și în vederea atingerii scopului său infracțional, conștientizând că se află în loc și încăpere publică, exprimând demonstrativ o vădită lipsă de respect față de societate, acționând intenționat, cu obraznicie deosebită, continuând să se exprime cu cuvinte obscene și încălcând grosolan ordinea publică, acționând cu intenție directă, dându-și seama de caracterul acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și admițând în mod conștient survenirea acestora, fără careva motive întemeiate, la solicitările judecătorului Pavliuc Ghenadie de a încetini acțiunile sale infracționale, nu a reacționat, dar dimpotrivă continuând cu o tonalitate mai înaltă să-l numească pe ultimul și pe cei prezenți cu cuvinte obscene, concomitent amenințând verbal cu aplicarea violenței fizice, efectuând gesticulări indecente în acest sens și numai la multiple somări și solicitări a judecătorului, precum și intervenția colaboratorilor de escortă care se aflau în încăpere, au fost curmate acțiunile infracționale ale lui Șalari Radu care a fost înlăturat din sala ședinței de judecată, concomitent fiind întreruptă cercetarea judecătorească.

3. Procurorul a contestat cu apel sentința, solicitând casarea acesteia în partea achitării inculpaților de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.303 alin.(1) Cod penal, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie recunoscuți vinovați și condamnați:

- Berezeni Olena în baza art.303 alin.(1) Cod penal, la 2 ani închisoare, iar conform art.84 alin.(4) Cod penal, pentru cumul de sentințe, prin cumul parțial al pedepselor, la pedeapsa stabilită a-i adăuga partea neexecutată a pedepsei stabilite prin decizia curții de apel din 06.12.2016, cu stabilirea pedepsei definitive 5 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis pentru femei;

- Șalari Radu în baza art.303 alin.(1) Cod penal, la 2 ani închisoare, cu

menținerea sentinței pronunțate în privința lui Șalari Radu în partea ce ține de condamnarea pentru comiterea infracțiunilor prevăzute de art.art.349 alin.(1), 287 alin.(1), 281 Cod penal, iar conform art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni prin cumul parțial al pedepselor, a-i stabili pedeapsa de 4 ani închisoare și potrivit art.85 Cod penal, prin cumul parțial al pedepselor, a-i adăuga la aceasta pedeapsa, partea neexecutată a pedepsei stabilite prin decizia Curții de Apel Chișinău din 24 decembrie 2013, stabilindu-i pedeapsa definitivă sub formă de 21 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis.

În motivarea apelului declarat procurorul a invocat că, în cadrul judecării cauzei penale au fost administrate probe suficiente care să confirme vinovăția inculpaților în comiterea infracțiunii prevăzute de art.303 alin.(1) Cod penal, și anume declarațiile părții vătămate Niță Ștefan, procesul-verbal de examinare a plicului și scrisorii expediate părții vătămate Niță Ștefan din 14 ianuarie 2015 și procesul-verbal de confruntare din 03 februarie 2016, conform căruia învinuții Berezeni Olena și Șalari Radu, au recunoscut faptul întocmirii și expedierii scrisorii în adresa judecătorului Niță Ștefan.

3.1. Inculpatul Șalari Radu a contestat cu apel sentința, solicitând casarea parțială a acesteia în partea condamnării în baza art.287 Cod penal, cu pronunțarea unei hotărâri de achitare pe acest capăt de învinuire, din motiv că nu sunt întrunite elementele infracțiunii și lipsesc probe în acest sens.

În susținerea apelului, inculpatul a indicat că, sentința primei instanțe este ilegală, cauza nu a fost examinată obiectiv, complet și sub toate aspectele, or martorii audiați la caz sunt colegi cu judecătorul Pavliuc Ghenadie și în conformitate cu prevederile art.90 alin.(3) Cod de procedură penală urmau să fie excluși.

Totodată, prima instanță prin sentința de condamnare din 06 iulie 2017 a copiat rechizitoriul, fiind doar schimbată data și luna emiterii actului judecătoresc.

Procurorul nu a audiat pe cei prezenți la proces din data de 15 decembrie 2015, cum ar fi colaboratorii din escortă, partea vătămată Jornea Ion, martorul Berezeni Olena, sau alte persoane, dar au audiat doar colegii de serviciu ai judecătorului.

La fel, nu a fost ascultat CD-ul cu înregistrarea ședinței de judecată și a fost omis faptul că dânsul se află la evidența medicului psihiatru.

Subsidiar a indicat că, recunoaște săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.349 alin.(1) Cod penal, însă consideră că nu a fost săvârșită cu intenție dar a fost spontană.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 februarie 2018, apelul declarat de procuror a fost respins, ca nefondat, iar apelul declarat de inculpatul Șalari Radu a fost admis, casată parțial sentința, inclusiv din oficiu conform art.409 alin.(2) Cod de procedură penală și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Șalari Radu a fost achitat de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.349 alin.(1) Cod penal, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Conform art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor, i-a fost stabilită pedeapsa 1 an 1 lună închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis.

Potrivit art.85 alin.(1) Cod penal, la pedeapsa stabilită, a fost adăugată parțial

pedeapsa neexecutată stabilită prin decizia Curții de Apel Chișinău din 28 noiembrie 2013, stabilindu-i pedeapsa definitivă 13 ani 6 luni închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis.

În rest sentința a fost menținută.

4.1. În motivarea soluției sale, instanța de apel a indicat că, prima instanță a stabilit incorect starea de fapt, constatând că în acțiunile inculpatului Șalari Radu sunt întrunite elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.349 alin.(1) Cod penal, concluzie ce nu corespunde calificării de drept, or, de către organul de urmărire penală, Șalari Radu a fost învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute art.349 alin.(1) Cod penal, care prevede *amenințare sau violență săvârșită asupra unei persoane cu funcție de răspundere sau a unei persoane care își îndeplinește datoria obștească, adică amenințarea cu moartea, cu vătămarea integrității corporale și a sănătății persoanei cu funcție de răspundere, în scopul sistării activității ei de serviciu și schimbării caracterului ei în interesul celui care amenință*, însă instanța de apel nu a identificat probe pertinente, admisibile, concludente, veridice și utile prin care s-ar confirma existența faptei infracționale incriminate.

În acest context, instanța de apel a notat că, de către organul de urmărire penală nu au fost administrate suficiente probe care să demonstreze cu certitudine și îndubitabil că fapta incriminată inculpatului întrunește elementele constitutive ale infracțiunii, învinuirea axându-se în cea mai mare parte pe declarațiile martorilor Garaz Diana și Bejenaru Eugeniu, care însă nu coroborează cu celelalte probe administrate în cursul urmăririi penale.

Mai mult, în opinia instanței de apel este contradictorie axarea la caz pe declarațiile acestor martori, în contextul în care relatările acestora, cât și înregistrările audio ale ședinței de judecată la examinarea cauzei penale de învinuire a lui Șalari Radu, nu arată clar existența faptei infracționale de amenințare cu moartea, cu vătămarea integrității corporale și a sănătății persoanei cu funcție de răspundere, în scopul sistării activității ei de serviciu și schimbării caracterului ei în interesul celui care amenință.

La fel, instanța de apel a considerat că, nu a fost dovedit obiectul juridic al infracțiunii vizate, în situația în care conform relatărilor martorilor Garaz Diana și Bejenaru Eugeniu, s-a constatat că după ce inculpatul Șalari Radu a fost adus în ședința de judecată, fiind începută ședința de judecată, inculpatul a început a striga, totodată martorii au menționat că au auzit amenințări în privința judecătorului Pavliuc Ghenadie, însă nu au indicat clar dacă aceste amenințări se refereau la viața judecătorului sau la integritatea fizică a acestuia, iar aferent neclarităților în declarațiile acestor martori, organul de urmărire penală nici nu a dispus audierea lui Pavliuc Ghenadie, a martorului Rău Ecaterina, colaboratorii serviciului de escortă, procurorului și avocatului, care se aflau în sala de ședințe.

Astfel, deși în cazul dat, lui Șalari Radu i-a fost incriminată comiterea infracțiunii de amenințare cu moartea și cu vătămarea integrității corporale sau a sănătății judecătorului Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, Pavliuc Ghenadie, ultimul nici nu a fost audiat în cadrul urmăririi penale într-o calitate procesuală, la fel acesta nu a fost recunoscut în calitate de parte vătămată și nu a fost audiat în această calitate, circumstanțe care arată că de fapt judecătorului Pavliuc Ghenadie nu i-a fost

adus careva daune urmare a pretinsei fapte infracționale incriminate lui Șalari Radu. Lipsa unor probe prin care s-ar dovedi intenției infracționale, denotă lipsa elementului constitutiv al infracțiunii, de vreme ce nu s-a adevărit nemijlocit faptul că inculpatul ar fi amenințat cu moartea judecătorul Pavliuc Ghenadie, iar probatoriul administrat în acest context este unul evaziv și neclar.

În aceeași ordine de idei, instanța de apel a menționat că, comiterea infracțiunii prin metoda de amenințare cu moartea și cauzarea de vătămări corporale judecătorului Pavliuc Ghenadie nu a fost confirmată de careva probe concrete și clare, or, martorii Garaz Diana și Bejenaru Eugeniu, au menționat că în ziua de 15 decembrie 2015, în timp ce se aflau în anticamera birourilor de serviciu a judecătorilor Pavliuc Ghenadie și Chisilița Violeta, inițial nu au auzit careva gălăgie sau zgomote, iar peste ceva timp au auzit cum un glas bărbătesc ce se exprima cu cuvinte obscene, după care au observat cum ușa biroului judecătorului Pavliuc Ghenadie s-a deschis și Șalari Radu a fost scos din birou de reprezentanții escortei penitenciarului.

Astfel, martorii în cauză nu au relatat că ar fi auzit careva amenințări în adresa lui Pavliuc Ghenadie, mai mult că martorii au specificat că colega de serviciu, Rău Ecaterina, ieșind în anticameră le-a povestit despre cele petrecute în cadrul ședinței și anume că inculpatul, la întrebările instanței a început să aibă un comportament inadecvat, exprimându-se cu cuvinte obscene, iar mai apoi la somațiile judecătorului de a încetini ilegalitățile sale, nu a reacționat ci dimpotrivă a început să înjure cu o tonalitate mai înaltă, inclusiv și să amenințe judecătorul, fapt care a și generat întreruperea ședinței și înlăturarea inculpatului Șalari Radu din sala de ședințe.

Așadar, reieșind din declarațiile acestor martori, instanța de apel nu a fost în posibilitatea de a constata starea reală a lucrurilor care s-a desfășurat în cadrul ședinței de judecată din 15 decembrie 2015, la examinarea cauzei penale de învinuire a lui Șalari Radu, în situația în care organul de urmărire penală deși urma să audieze nemijlocit martorii oculari, cât și să recunoască, după care să audieze partea vătămată, a purces la audierea martorilor Garaz Diana și Bejenaru Eugeniu, care nu au comunicat circumstanțe clare și nici nu au confirmat pretinsa amenințare din partea lui Șalari Radu în adresa judecătorului Pavliuc Ghenadie.

De referință la extrasul din procesul-verbal al ședinței de judecată din 15 decembrie 2015, conform căruia judecătorul Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, Pavliuc Ghenadie, a constatat comiterea de către Șalari Radu a infracțiunii de audiență, instanța de apel a menționat că, acesta din urmă la fel nu poate servi drept probă pentru a constata amenințarea directă a judecătorului, în contextul în care constituie doar actul de constatare inițială a pretinsei fapte infracționale, nu și nemijlocit probă directă ce ar identifica latura obiectivă.

La fel, instanța de apel a indicat că, nu poate fi admis drept probă în susținerea soluției de condamnare nici procesul-verbal de examinare din 16 martie 2016, conform căruia au fost examinate înregistrările audio aflate pe suportul de bandă metalică și anume CD-ul de modelul „OMEGA CD-R 700MB 52X”, cu fișierul „712_4352-audio salari”, or, din conținutul acestuia reiese că după audierea părții vătămate Jornea Ion, de către președintele ședinței a fost oferită părților posibilitatea de a formula întrebări acesteia, și din motive neclare inculpatul Șalari Radu a început să se exprime cu cuvinte de amenințare în privința judecătorului, iar la somațiile

ultimului inculpatul nu reacționează și continuând cu o tonalitate înaltă continuă să se exprime cu cuvinte obscene în privința acestuia, ulterior la indicația judecătorului Pavliuc Ghenadie, Șalari Radu a fost înlăturat din sala de ședință, fiind constatată infrafracțiunea de audiență.

Astfel, deși în examinarea înregistrării audio este specificat că inculpatul, Șalari Radu ar fi amenințat judecătorul Pavliuc Ghenadie, nu este specificat în ce mod a fost amenințat, cum a fost amenințat acesta, adică nu este descris nemijlocit dacă Șalari Radu a amenințat judecătorul Pavliuc Ghenadie cu moartea sau cu vătămarea corporală a acestuia sau a rudelor acestuia.

În concluzie instanța de apel a indicat că, organul de urmărire penală nu a administrat probe care să demonstreze intenția directă a inculpatului Șalari Radu de amenințare a judecătorului Pavliuc Ghenadie, că atât activitatea judecătorului, cât și a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, ar fi fost sistată, care a fost perioada pentru care a fost sistată activitatea judecătorului sau a instanței de judecată. Faptul că martorii Garaz Diana și Bejenaru Eugeniu, au menționat că, urmare a acțiunilor inculpatului Șalari Radu, nu au putut să-și desfășoare activitatea de serviciu, nu pot sta la baza unei condamnări, în contextul în care ambii martori au relatat că dânsii nu se aflau nemijlocit în sala de ședință unde a avut loc examinarea cauzei, cu atât mai mult că martorii au susținut că comportamentul inculpatului a generat amânarea ședinței de judecată pentru o altă dată.

4.2. În partea ce privește soluția primei instanțe privind achitarea inculpaților Șalari Radu și Berezeni Olena de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.303 alin.(1) Cod penal, instanța de apel a indicat că, prima instanță corect a constatat că nu a fost dovedit de către organul de urmărire penală că anume inculpații au comis fapta infracțională vizată și cu atât mai mult faptul că aceștia într-un oarecare mod au admis o imixtiune în activitatea judecătorului Niță Ștefan la examinarea cauzei civile nr.2-2305/14 la cererea de chemare în judecată depusă de către Penitenciarul nr.13 - Chișinău împotriva lui Berezeni Olena privind încasarea prejudiciului material cauzat.

Procurorul a susținut că anume inculpații Șalari Radu și Berezeni Olena, au expediat scrisoarea cu conținutul de amenințare cu aplicarea violenței în privința judecătorului Niță Ștefan, iar faptul dat a fost recunoscut în cadrul confruntării de către inculpați, însă acuzarea nu a prezentat careva probe certe și clare în susținerea unei asemenea poziții, în contextul în care și partea vătămată Niță Ștefan, a susținut că dânsul a presupus că scrisoarea cu amenințări a parvenit de la inculpatul Șalari Radu, însă nu a putut explica cu precizie acest fapt.

Instanța de apel a susținut că de fapt, nu a fost dovedit pe parcursul procesului judiciar faptul că judecătorul Niță Ștefan ar fi fost amenințat cu aplicarea violenței și cu atât mai mult rudele acestuia, or, însuși pătimitul a susținut în ședințele instanțelor de fond că, în ședința din 11 ianuarie 2014 nu s-a prezentat nici reprezentantul reclamantului, adică a Penitenciarului nr.13 - Chișinău, de aceea în baza încheierii nr.2-2305/14 cererea Penitenciarului nr.13 a fost scoasă de pe rol.

Astfel, instanța de apel a concluzionat că, în această situație organul de urmărire penală nu a administrat careva probe care să demonstreze cu claritate faptul că judecătorului Niță Ștefan i-ar fi fost cauzate daune de ordin material sau moral,

urmare a pretensei infracțiuni, mai mult că, nu a fost adeverit nici faptul că inculpații prin acțiunile lor au intervenit și au încurcat într-un oarecare mod examinarea cauzei civile nr.2-2305/14 la cererea de chemare în judecată depusă de către Penitenciarul nr.13 - Chișinău împotriva lui Berezeni Olena privind încasarea prejudiciului material cauzat.

La acest capitol, instanța de apel a reiterat și faptul că, conform raportului de expertiză nr. 34/12/1-R-3969, s-a constatat că inscripția din manuscrise de la fila de caiet de matematică cu text în grafie chirilică care începe cu cuvintele „Noroc Ștefan” și se termină cu „bine” și de pe plicul poștal nu au fost executate de către inculpații, Șalari Radu și Berezeni Olena.

Subsidiar instanța de apel a notat că, recunoașterea de către inculpații în cadrul procesului-verbal de confruntare din 03 februarie 2016, a faptului că anume dâșii ar fi expedit scrisoarea cu conținut amenințător judecătorului Niță Ștefan, nu echivalează cu vinovăția acestora, în contextul în care probele administrate nu sunt de natură de a corobora între ele, dar și de a completa concluzia de vinovăție, care nu poate fi bazată exclusiv pe recunoașterea de către făptuitor a vinovăției.

De asemenea, la momentul când a fost primită scrisoarea de amenințare a judecătorului Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, Niță Ștefan, cauza civilă nr.2-2305/14, la cererea de chemare în judecată depusă de către Penitenciarul nr.13 - Chișinău împotriva lui Berezeni Olena privind încasarea prejudiciului material cauzat, era deja examinată de către instanță, fiind emisă încheierea privind scoaterea cererii de pe rol, fapt relatat și de către judecătorul Niță Ștefan.

Așa dar, în opinia instanței de apel, aceste circumstanțe arată clar și evident că organul de urmărire penală nu a elucidat nici acest moment, în contextul în care nu s-a constatat scopul faptei de amenințare a judecătorului Niță Ștefan, în situația în care obiectul amenințării, adică nemijlocit pretinsul fapt că scopul scrisorii de amenințare ar fi fost anume ca judecătorul să respingă acțiunea, nu s-a realizat, așa cum se pretinde de către acuzare.

4.3. Cu referire la condamnarea inculpatului Șalari Radu în baza art.art.281, 287 alin.(1) Cod penal, instanța de apel a indicat că, deși inculpatul a recunoscut parțial vina în săvârșirea acestor fapte, vinovăția acestuia a fost confirmată pe deplin prin: declarațiile martorilor Reabova Elena, Garaz Diana, Bejenaru Eugen, procesul-verbal de cercetare la fața locului din 23 decembrie 2014, procesul-verbal de examinare a obiectului din 01 februarie 2015, raportul de expertiză grafoscopică nr.4445, din 14 mai 2015, extrasul din procesul-verbal al ședinței de judecată din 15 decembrie 2015, procesul-verbal de examinare din 16 martie 2016.

Sub aspectul dat, instanța de apel a respins ca neîntemeiate alegațiile inculpatului Șalari Radu precum că, probele care au fost puse la baza sentinței de condamnare în baza art.287 Cod penal, și anume declarațiile martorilor care sunt colegi, judecători și grefieri, or, faptul dat nu este contrar rigorilor de drept, în contextul în care asistentul judecătorului Pavliuc Ghenadie, a fost audiat în legătură cu circumstanțele care îi sunt cunoscute și nu în legătură cu o cauză penală pe care o avea în gestiune, mai mult martorii audiați, au depus jurământul, fiind preîntâmpinați despre răspunderea penală pe care o poartă în caz de depunere a declarațiilor false.

4.4. La capitolul individualizării pedepsei, instanța de apel, cu trimitere la

prevederile art.art.7, 61, 75, 76 alin.(1), 77 alin.(1) Cod penal, a indicat că, prima instanță a ținut cont de cele trei principii care urmează a sta la baza individualizării pedepsei, sancțiunea aplicată inculpatului Șalari Radu fiind legală, echitabilă și corect individualizată, ajungând la concluzia că, scopul prestabilit al legii penale privind corectarea și reeducarea inculpatului va fi pe deplin atins, doar prin menținerea pedepsei sub formă de închisoare, în limitele stabilite de prima instanță, or, aplicarea unei altei pedepse, nu va fi rațională și nici proporțională acțiunilor comise.

În continuare, instanța de apel a reiterat faptul că, datorită emiterii unei noi hotărâri, în urma rejudecării cauzei, și anume a achitării lui Șalari Radu de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.349 alin.(1) Cod penal, s-a impus necesitatea de a stabili sancțiunea penală inculpatului, pentru concurs de infracțiuni prin cumul parțial, așa cum indică norma art.84 alin.(1) Cod penal, astfel că instanța a ajuns la concluzia de a-i stabili sancțiunea definitivă 1 an și 1 lună închisoare.

De asemenea, instanța de apel a stabilit că, prin decizia Curții de Apel Chișinău din 28 noiembrie 2013, Șalari Radu a fost condamnat în baza art. art.27, 317 alin.(2), lit. b), d) Cod penal (în redacția legii din 2002), cu aplicarea art.art.34 alin.(3), 82, 85 Cod penal (în redacția legii din 2002), la pedeapsa definitivă 19 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis.

În temeiul art.85 alin.(1) Cod penal, la pedeapsa stabilită, a fost adăugată parțial pedeapsa neexecutată stabilită prin decizia Curții de Apel Chișinău din 28 noiembrie 2013, stabilindu-i pedeapsa definitivă 13 ani 6 luni închisoare, care în temeiul art.72 alin.(4) Cod penal, urmează a fi executată în penitenciar de tip închis.

5. Procurorul, invocând prevederile art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, a contestat cu recurs decizia, solicitând casarea parțială a acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare, în aceeași instanță de apel în alt complet de judecată.

În motivarea recursului a invocat că, instanța de apel nu a respectat în deplină măsură prevederile art.art.101 alin.(1), 394 alin.(1) pct.1), 414 alin.(1), 417 alin.(1) pct.8), 419 Cod de procedură penală, prin ce s-au comis erori de drept.

Instanța de apel nu a analizat în ansamblul lor toate probele administrate la dosar, greșit ajungând la concluzia că, partea vătămată Niță Ștefan nu a indicat că anume inculpații sunt acei care au și organizat compunerea textului scrisorii cu amenințări în adresa sa, însă pe care la momentul dat le-a considerat ca reale, din care motiv a sesizat organele de drept. La fel, au fost ignorate și amenințările expuse în privința judecătorului Pavliuc Ghenadie din partea lui Șalari Radu.

În ședința instanței de apel, inculpatul Șalari Radu vina în comiterea infracțiunilor prevăzute de art.art.349 alin.(1), 303 alin.(1) Cod penal, a recunoscut-o și a declarat, că nu recunoaște numai infracțiunea prevăzută de art.287 alin.(1) Cod penal, iar inculpata Berezeni Olesia la audierea sa și în instanța de apel, evaziv a recunoscut complicitatea sa cu Șalari Radu la comiterea infracțiunii prevăzute de art.303 alin.(1) Cod penal în privința judecătorului Niță Ștefan, care la acel moment examina o cauză în privința acesteia, fapt trecut la fel cu vederea de către instanță.

Acuzarea consideră că, în cadrul judecării prezentei cauze penale au fost administrate probe suficiente care ar confirma vinovăția inculpaților în comiterea infracțiunii prevăzute de art.303 alin.(1) Cod penal, și anume: declarațiile părții

vătămate Ștefan Niță, procesul-verbal de examinare a plicului și scrisorii expediate părții vătămate Ștefan Niță din 14 ianuarie 2015, procesul-verbal de confruntare din 03 februarie 2016, conform căruia învinuții Berezeni Olena și Șalari Radu au recunoscut faptul întocmirii și expedierii scrisorii în adresa judecătorului Niță Ștefan.

Referitor la infracțiunea prevăzută de art.349 Cod penal, procurorul a indicat că, latura obiectivă constă în amenințarea cu moartea, vătămarea sănătății, distrugerea sau deteriorarea bunurilor persoanelor menționate în legătură cu exercitarea funcțiilor de serviciu sau obștești. Pentru tragerea la răspundere este suficient ca inculpatul să fi săvârșit una dintre acțiunile enumerate.

Componența de infracțiune menționată este formală; infracțiunea se consideră consumată începând cu pronunțarea sau cu altă formă de exprimare a amenințării îndreptate împotriva colaboratorului poliției, altor persoane care își îndeplinesc obligațiile de serviciu, în cazul dat judecătorul Pavliuc Ghenadie.

Astfel, din conținutul extrasului procesului-verbal al ședinței de judecată din 15 decembrie 2015 rezultă că, judecătorul Pavliuc Ghenadie a constatat comiterea infracțiunii în audiență de către Șalari Radu (f.d.5-9 vol. II).

Potrivit procesului-verbal din 16 martie 2016 au fost examinate înregistrările audio aflate pe suportul de bandă magnetică și anume a CD-ului de model „OMEGA CD-R 700MB 52X”, a acțiunilor și expresiilor indecente ale lui Șalari Radu în cadrul ședinței de judecată (f.d.29-31 vol. II).

Circumstanțele date au fost confirmate și prin declarațiile martorilor Garaz Diana și Bejenaru Eugen, date în cadrul cercetării judecătorești.

Anume aceste probe incontestabile nu au fost apreciate la justa valoare de către instanțele de fond, fapt ce au generat emiterea unor hotărâri neîntemeiate.

5.1. Inculpatul Șalari Radu, invocând prevederile art.427 alin.(1) pct.4), 5), 6), 8), 9), 12), 14), 15) Cod de procedură penală, a contestat cu recurs ordinar hotărârile adoptate, solicitând casarea parțială a acestora, cu pronunțarea unei hotărâri prin care să fie achitat de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(1) Cod penal și în privința sa să fie aplicate prevederile art.385 alin.(4) Cod de procedură penală, cu reducerea pedepsei drept recompensă pentru încălcările admise de către instanțele de judecată.

În motivarea recursului a invocat că, în cadrul examinării cauzei i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil, la un recurs efectiv, termenul rezonabil de examinare a cauzei, arestul preventiv, de a participa efectiv la examinarea cauzei în fond, de a primi copia sentinței în termenul prevăzut de lege, de a participa la audierea martorilor apărării, părții vătămate, de a fi informat, la petiție, la justiție.

Totodată, susține recurentul că, din conținutul discuției cu judecătorul Pavliuc Ghenadie ce se conține pe Cd-ul anexat la materialele cauzei, rezultă că nu este vorba de nici o amenințare cu moartea și nu a înjosit demnitatea participanților la proces, deci în acțiunile inculpatului nu sunt întrunite elementele infracțiunii prevăzute de art.287 Cod penal.

Indică inculpatul că, instanțele de fond nu au luat în considerație faptul că au fost audiați 2 martori, Garaz Diana și Bejenaru Eugeniu, care sunt persoane cointeresate.

Susține că, a fost ilegal înlăturat din proces, cauza fiind examinată în lipsa sa;

copia sentinței a fost expediată în adresa sa peste 3 luni de la data pronunțării, la solicitările sale, în limba rusă pe care nu o posedă; nu au fost audiați martorii oculari care erau prezenți la fața locului și anume Jornea Ion, Berezeni Olena, Chisilița Violeta, colaboratorii escortei; nu i-a fost înlocuit apărătorul Guțan Marcel care a fost prezent în sala de ședințe la 15 decembrie 2015, când au avut loc faptele incriminate, reprezentându-i interesele; a fost tergiversată examinarea cauzei, fiindu-i astfel încălcat dreptul la muncă, or, din motiv că se afla în Penitenciarul nr.13, nu avea posibilitatea de a lucra pentru a primi salariu lunar sau zile privilegiate în Penitenciarul nr.16; instanța de apel nu s-a expus asupra extrasului medical eliberat de medicul psihiatru la care se află la evidență.

6. Judecând recursurile ordinare în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că acestea urmează a fi respinse ca inadmisibile, din următoarele considerente.

Potrivit art.434 Cod de procedură penală, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

În conformitate cu prevederile art.435 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța este în drept să-l respingă, ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate, în cazul în care se constată că recursul nu este întemeiat legal (este nefondat). Recursul este nefondat atunci când hotărârea atacată este legală, întemeiată și motivată.

6.1. Cu privire la recursul declarat de procuror.

Conform art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în baza temeiurilor stipulate expres în acest articol.

Colegiul penal lărgit reține că, recurentul invocă temeiul pentru recurs stipulat la pct.6) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, potrivit căruia hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

În esență, procurorul critică decizia instanței de apel din motiv că aceasta nu a dat apreciere corespunzătoare probelor cercetate, pe când în opinia sa ele demonstrează indubitabil vinovăția lui Șalari Radu în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art.art.349 alin.(1), 303 alin.(1) Cod penal și Berezeni Olena în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.303 alin.(1) Cod penal.

Raportând materialele dosarului la criticele recurentului, Colegiul penal lărgit conchide că eroarea semnalată nu este prezentă la caz și este invocată neîntemeiat de titular, iar pentru a statua astfel s-a rezultat din raționamentele ce urmează.

În primul rând, instanța de recurs ține să remarce că, la această etapă a procedurilor nu analizează conținutul mijloacelor de probă, nu dă o nouă apreciere materialului probator și nu stabilește o altă situație de fapt, decât cea constatată de instanțele de fond, or aceasta fiind sarcina primordială al acestor instanțe.

Deci, Colegiul nu examinează criticele referitoare la presupusa greșită reținere,

pe baza probelor administrate în cauză, a anumitor elemente faptice, ci verifică, prin raportare la situația de fapt stabilită de instanța de apel, corectitudinea soluției de achitare de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art.art.349 alin.(1), 303 alin.(1) Cod penal adoptată în privința lui Șalari Radu și de art.303 alin.(1) Cod penal adoptată în privința lui Berezeni Olena.

Or, pentru a constitui temei de casare, eroarea de fapt trebuie să fie gravă, adică, pe de o parte, să fi influențat asupra soluției cauzei, iar pe de altă parte să fie vădită, neîndoielnică.

Eroarea gravă de fapt nu privește dreptul de apreciere a probelor, ci discrepanța între cele reținute de instanță și conținutul real al probelor, prin ignorarea unor aspecte evidente ce au avut drept consecință pronunțarea altei soluții decât cea pe care materialul probator o susține.

În cauza deferită judecării, o atare eroare nu a fost constatată de către instanța de recurs.

Mai mult, raportând cele expuse supra la verificarea și aprecierea probelor efectuată de instanța de apel, Colegiul penal lărgit specifică că instanța de apel corect a ajuns la concluzia respingerii apelului procurorului și admiterii apelului inculpatului Șalari Radu, casării parțiale a sentinței, inclusiv din oficiu conform art.409 alin.(2) Cod de procedură penală și pronunțării unei hotărâri de achitare a lui Șalari Radu de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.349 alin.(1) Cod penal, cu menținerea sentinței în partea achitării lui Șalari Radu și Berezeni Olena în baza art.303 alin.(1) Cod penal, respectând prevederile legale și adoptând o soluție corectă și întemeiată.

Prin urmare, opozabil celor enunțate de recurent, Colegiul penal lărgit verificând materialele dosarului, specifică că judecând apelurile declarate, instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv, adoptând o soluție corectă de casare parțială a sentinței și dispunerea achitării lui Șalari Radu, învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.349 alin.(1) Cod penal, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii și menținerea sentinței în partea achitării lui Șalari Radu și Berezeni Olena de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute art.303 alin.(1) Cod penal, din motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpați.

În atare circumstanțe, nu pot fi considerate admisibile argumentele recurentului privitor la faptul că din probele cercetate de instanța de apel se dovedește indubitabil vinovăția lui Șalari Radu de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art.art.349 alin.(1), 303 alin.(1) Cod penal și a lui Berezeni Olena de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.303 alin.(1) Cod penal, odată ce acestea nu susțin învinuirile incriminate ultimilor prin rechizitoriu.

Or, atunci când unei persoane i se reproșează săvârșirea unei fapte penale și i se aduce o acuzație, aceasta trebuie să fie bazată pe probe pertinente, veridice și concludente care dovedesc, dincolo de orice îndoială rezonabilă, că fapta există, constituie infracțiune și a fost săvârșită de inculpat.

Pe de altă parte, urmează a se consemna că procurorul, în virtutea atribuțiilor sale funcționale stipulate în art.art.5-6 a Legii cu privire la Procuratură din 25 februarie 2016, de unde rezultă că dânsul, reprezentând învinuirea în instanța de judecată, are un rol activ de a contribui la aflarea adevărului în cadrul procesului

penal, precum și cele expres prevăzute în Codul de procedură penală la art.53, din care deducem că elementele procesului de tip advers indică la faptul că procurorul, în calitate sa de titular al acțiunii penale, trebuie să dovedească dincolo de orice îndoială rezonabilă acuzarea, fapta și vinovăția la care face referire prin actul de sesizare, întrucât instanța, la rândul ei, nu are sarcina probei, aceasta din urmă revenindu-i procurorului.

În același context, amintim că, în conformitate cu art.19 alin.(3) coroborat cu art.254 alin.(1) Cod de procedură penală, organul de urmărire penală are obligația de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei, de a evidenția atât circumstanțele care dovedesc vinovăția bănuțului, învinuțului, inculpatului, cât și cele care îl dezvinovățesc, precum și circumstanțele care îi atenuează sau agravează răspunderea.

În cauza deferită judecării instanța de recurs constată că procurorul nu a prezentat probe suficiente care ar contribui la aflarea adevărului.

Respectiv, instanța de apel corect a statuat cu trimitere la prevederile art.8 alin.(3) Cod de procedură penală, că doar declarațiile martorilor Garaz Diana și Bejenaru Eugeniu, care nici nu coroborează cu celelalte probe, nu pot fi suficiente pentru a convinge un observator obiectiv că bănuiala este rezonabilă, iar pentru a susține o bănuială rezonabilă că o persoană a săvârșit o infracțiune este necesar de probe convingătoare, însă la materialele cauzei nu există probe care ar confirma concluziile procurorului și primei instanțe precum că, la 15 decembrie 2015, aproximativ la ora 15.20, Șalari Radu, ar fi amenințat cu moartea judecătorul Pavliuc Ghenadie.

La fel, instanța de apel corect a considerat că, nu a fost dovedit obiectul juridic al infracțiunii prevăzute de art.349 alin.(1) Cod penal, deoarece martorii Garaz Diana și Bejenaru Eugeniu au menționat că au auzit amenințării în privința judecătorului Pavliuc Ghenadie, însă nu au indicat clar dacă aceste amenințări se refereau la viața judecătorului sau la integritatea fizică a acestuia, iar aferent neclarităților în declarațiile acestor martori, organul de urmărire penală nici nu a dispus audierea lui Pavliuc Ghenadie, a martorului Rău Ecaterina, colaboratorilor serviciului de escortă, procurorului și avocatul, care se aflau în sala de ședințe.

Mai mult, organul de urmărire penală nu a administrat probe care sa demonstreze intenția directă a inculpatului Șalari Radu de amenințare a judecătorului Pavliuc Ghenadie, că atât activitatea judecătorului, cât și a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, ar fi fost sistată și care a fost perioada pentru care a fost sistată activitatea judecătorului sau a instanței de judecată.

Totodată, instanța de apel corect a reținut soluția primei instanțe privind achitarea inculpaților Șalari Radu și Berezeni Olena de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.303 alin.(1) Cod penal, indicând că nu a fost dovedit de către organul de urmărire penală că anume inculpații au comis fapta infracțională vizată, or, partea vătămată Niță Ștefan, a susținut că dânsul a presupus că scrisoarea cu amenințări a parvenit de la inculpatul Șalari Radu, însă nu a putut explica cu precizie acest fapt, iar conform raportului de expertiză nr.34/12/1-R-3969, s-a constatat că inscripția din manuscrise de la fila de caiet de matematică cu text în grafie chirilică care începe cu cuvintele „Noroc Ștefan” și se termină cu „bine” și de

pe plicul poștal nu au fost executate de către inculpații Șalari Radu și Berezeni Olena.

Instanța de apel a indicat că, recunoașterea de către inculpați în cadrul procesului-verbal de confruntare din 03 februarie 2016, a faptului că anume dâșii ar fi expedit scrisoarea cu conținut amenințător judecătorului Niță Ștefan, nu echivalează cu vinovăția acestora, în contextul în care probele administrate nu sunt de natură de a corobora între ele, dar și de a completa concluzia de vinovăție, care nu poate fi bazată exclusiv pe recunoașterea de către făptuitor a vinovăției, din care motiv instanța de recurs respinge ca neîntemeiat argumentul recurentului în acest sens.

Astfel, deși recurentul a susținut că, instanța de apel a ajuns la concluzia achitării inculpatului Șalari Radu de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.349 alin.(1) Cod penal, și menținerea sentinței de achitare a inculpaților Șalari Radu și Berezeni Olena de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.303 alin.(1) Cod penal, prin ignorarea mai multor probe administrate în cursul urmăririi penale și cercetate de instanță, totuși considerăm oportun de a consemna că, dimpotrivă, instanța de apel a făcut o analiză minuțioasă a tuturor probelor administrate pe parcursul procesului penal, ajungând la concluzia corectă că acestea nu dovedesc vinovăția lui Șalari Radu și Berezeni Olena în cele incriminate.

Potrivit jurisprudenței CtEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de instanțele de fond.

Or, în cazul în care instanța de fond și-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările, care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță (hotărârile CtEDO Garcia Ruis c. Spaniei, Helle c. Finlandei).

Totodată, art.6 din CțEDO impune în sarcina instanței, obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, argumentelor și probelor propuse de părți, cu excepția cazului în care se apreciază relevanța acestora, iar obligația motivării deciziilor, impusă instanțelor de art.6 § 1 din CțEDO, nu poate fi înțeleasă ca impunând formularea unui răspuns detaliat la fiecare argument (hotărârile CtEDO, pct. 80-81 Perez c. Franței, Van de Hurk c. Țărilor de Jos).

În legea procesuală penală, prezumția de nevinovăție este înscrisă între regulile de bază ale procesului penal, în art.8 statuându-se că persoana acuzată de săvârșirea unei infracțiuni este prezumată nevinovată atât timp cât vinovăția sa nu îi va fi dovedită în modul prevăzut de lege, într-un proces judiciar public, în cadrul căruia îi vor fi asigurate toate garanțiile necesare apărării sale și nu va fi constatată printr-o hotărâre judecătorească de condamnare definitivă.

Nimeni nu este obligat să dovedească nevinovăția sa.

Concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri.

Toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, se interpretează în favoarea inculpatului.

Astfel, având în vedere că, la formularea concluziei despre vinovăția lui Șalari Radu și Berezeni Olena, instanța trebuie să-și întemeieze convingerea asupra

vinovăției pe baza unor probe sigure, certe și întrucât în cauză probele în acuzare nu au un caracter cert, nu sunt decisive sau sunt incomplete, lăsând loc unei nesiguranțe în privința vinovăției inculpatului, se impune a se da eficiență regulii potrivit căreia orice îndoială este apreciată în favoarea ultimului.

Regula in dubio pro reo presupune că, chiar dacă în speță au fost administrate probe în sprijinul învinuirii, iar alte probe nu se întrevăd ori pur și simplu nu există, și totuși îndoiala persistă în ce privește vinovăția, atunci îndoiala este echivalentă cu o probă pozitivă de nevinovăție și ca urmare inculpatul trebuie achitat.

Concomitent, instanța de recurs menționează că instanța de apel corect a conchis că învinuirea adusă lui Șalari Radu în baza art.303 alin.(1), 349 alin.(1) Cod penal și Berezeni Olena în baza art.303 alin.(1), Cod penal, nu este bazată pe probe directe ce ar confirma vinovăția acestora.

Subsidiar, instanța de recurs consideră relevant de a face remarcă despre faptul că reieșind din analiza textuală a recursului ordinar declarat de procuror, se constată că acesta este pur formal, întrucât titularul face trimitere în cererea sa preponderent la chestiunea de apreciere a probelor, ceea ce nu constituie obiect de cercetare și verificare la etapa judecării cauzei penale în procedura de recurs, aceasta fiind sarcina exclusivă a instanțelor de fond, despre care fapt recurentul cunoaște.

Pentru toate considerentele ce preced, Colegiul penal lărgit subliniază că soluția instanței de apel privitor la achitarea lui Șalari Radu pe capătul de acuzare incriminat acestuia în baza art.349 alin.(1) Cod penal și menținerea sentinței în partea achitării inculpaților Șalari Radu și Berezeni Olena de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.303 alin.(1) Cod penal, este corectă.

În fapt, decizia instanței de apel corespunde, în această parte, tuturor prevederilor legii de procedură penală, ea fiind legală și motivată, mai mult, instanța de apel a dat răspuns la toate argumentele invocate de apelanți, a apreciat just probatoriul administrat, specificând motivele pe care și-a întemeiat soluția, iar criticele din recursul declarat, sunt vădit neîntemeiate.

În sensul dat se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârii contestate, relevă în mod concludent că instanța de apel a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind învinuirea înaintată inculpaților în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, prin prisma cumulului de probe anexate la dosar.

În consecință, Colegiul penal lărgit statuează că la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale relevante, prescrise de art.414-419 Cod de procedură penală și a pronunțat o hotărâre legală, astfel că nu există careva temeiuri pentru admiterea recursului ordinar declarat.

6.2. Cu privire la recursul declarat de inculpatul Șalari Radu.

Reieșind din conținutul recursului declarat, Colegiul penal constată că titularul acestuia invocă temeiuri pentru recurs (pct.5), 6), 8), 9), 14), 15) alin. (1) art.427 Cod de procedură penală, potrivit căruia hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel când cauza a fost judecată în primă instanță sau în apel fără citarea legală a unei părți sau care, legal citată, a fost în imposibilitate de a se prezenta și de a înștiința instanța despre această imposibilitate, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor

motivelor invocate în apel sau motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, instanța a pronunțat o hotărâre de condamnare pentru o altă faptă decât cea pentru care condamnatul a fost pus sub învinuire, faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită, Curtea Constituțională a recunoscut neconstituțională prevederea legii aplicate în cauza respectivă, instanța de judecată internațională, prin hotărâre pe un alt caz, a constatat o încălcare la nivel național a drepturilor și libertăților omului care poate fi reparată și în această cauză.

Însă recurentul nu a indicat concret care anume parte legal citată, a fost în imposibilitate de a se prezenta și de a înștiința instanța despre această imposibilitate, care sunt motivele invocate în apel asupra cărora instanța nu s-a pronunțat, care motivare a soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau este expus neclar, care este eroarea gravă de fapt care a afectat soluția instanței, pentru care faptă inculpatul a fost condamnat alta decât cea pentru care a fost pus sub învinuire, în care normă urmau a fi încadrate acțiunile inculpatului, care prevedere legală aplicabilă în cauza respectivă a recunoscut neconstituțională de către Curtea Constituțională, exemple de hotărâri internaționale prin care pe un alt caz, a fost constatată o încălcare la nivel național a drepturilor și libertăților omului care poate fi reparată și în această cauză, or, poziția instanței de recurs de a suplini din oficiu recursul recurentului prin constatări subiective constituie o derogare de la principiul contradictorialității în condițiile egalității armelor.

În acest context, Colegiul penal ține să menționeze că, instanța de recurs nu este competentă să completeze din oficiu recursul ordinar al apărării cu circumstanțe în fapt și în drept, care l-ar justifica.

Conform art.24 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

La fel, Colegiul penal reține că recurentul își exprimă dezacordul cu decizia instanței de apel sub aspectul temeiurilor prevăzute la pct.4), 6), 8) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, potrivit cărora hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel când judecata a avut loc fără participarea inculpatului când participarea lui era obligatorie potrivit legii, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

În esență, criticele recurentului se axează pe ideea că instanța de apel nu a intrat pe deplin în esența acțiunilor inculpatului, acestea fiind apreciate greșit, eronat menținând condamnarea acestuia în baza art.287 alin.(1) Cod penal.

Verificând alegațiile inculpatului, în raport cu actele cauzei, Colegiul conchide că acestea sunt neîntemeiate, iar instanța de apel la adoptarea soluției de menținerea a sentinței în această parte a respectat prevederile legale, adoptând o soluție corectă și întemeiată.

În primul rând, cu privire la argumentul recurentului că, judecata a avut loc fără participarea inculpatului, Colegiul penal ține să menționeze că prevederile art.427 alin.(1) pct.4) Cod de procedură penală, se referă la judecarea cauzei fără participarea procurorului, inculpatului, precum și a apărătorului, interpretului și

traducătorului, când participarea lor era obligatorie potrivit legii, nu și la faptul când judecarea cauzei s-a petrecut în lipsa inculpatului când acesta a fost îndepărtat din sala de ședințe pentru încălcarea ordinii, conform art.334 alin.(2) Cod de procedură penală.

În al doilea rând, ce ține de temeiurile de casare prevăzute de pct. 6), 8) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, Colegiul lărgit ține să menționeze că, împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârii contestate, inclusiv cele reproduse în pct.4. din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanța de apel a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind vinovăția inculpatului, în conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, prin prisma cumulului de probe anexate la dosar care au fost apreciate în conformitate cu prevederile art.101 alin.(1) Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității, veridicității și coroborării lor, instanța de apel pronunțându-se argumentat și detaliat asupra motivelor pentru care a respins versiunile apărării, probele administrate pe caz demonstrând concludent prezența în acțiunile inculpatului a elementelor infracțiunii prevăzute la art.art.287 alin.(1) Cod penal și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptelor prejudiciabile săvârșite de inculpat și semnele componenței de infracțiune prevăzute de art.287 alin.(1) Cod penal.

Potrivit jurisprudenței CtEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de instanțele de fond.

Or, în cazul în care instanța de fond și-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță (hotărârea CtEDO Garcia Ruis c. Spaniei, Helle c. Finlandei).

Art.6 CțEDO impune în special, în sarcina „instanței”, obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, argumentelor și probelor propuse de părți, cu excepția cazului în care se apreciază relevanța acestora.

Deși este adevărat că obligația motivării deciziilor, impusă instanțelor de art.6 § 1 CțEDO, nu poate fi înțeleasă ca impunând formularea unui răspuns detaliat la fiecare argument (hotărârea CtEDO, pct. 80-81, Perez c. Franței, Van de Hurk c. Țărilor de Jos).

Pe lângă aceasta, recursul declarat, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct.5. din prezenta decizie, este întemeiat pe critica modului în care instanța de apel a apreciat probele și circumstanțele cauzei.

Însă, pornind de la relevanțele art.6 pct.11¹), 27, 414 alin.(1), (2) Cod de procedură penală, eroarea gravă de fapt nu reprezintă o apreciere greșită a probelor, iar judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate.

Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar.

Astfel, activitatea instanței de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea probelor și circumstanțelor cauzei în alt sens decât cel pe care îl propune apărarea este o competență și prerogativă legală a acestor instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art.427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar, la fel, este lipsită de orice temei legal.

Colegiul respinge ca neîntemeiate argumentele inculpatului că, în cadrul examinării cauzei i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil, a fost ilegal înlăturat din proces, cauza fiind examinată în lipsa sa, deoarece atât în prima instanță cât și în instanța de apel cauza a fost examinată cu respectarea dreptului inculpatului la un proces echitabil, iar din sala de ședințe a fost îndepărtat din motiv că încălca ordinea.

La fel, instanța de recurs respinge argumentele recurentului că, i-a fost încălcat dreptul la un recurs efectiv, termenul rezonabil de examinare a cauzei, arestul preventiv, de a participa efectiv la examinarea cauzei în fond, de a primi copia sentinței în termenul prevăzut de lege, de a participa la audierea martorilor apărării, părții vătămate, de a fi informat, la petiție, la justiție, copia sentinței a fost expediată în adresa sa peste 3 luni de la data pronunțării, la solicitările sale, în limba rusă pe care nu o posedă; nu au fost audiați martorii oculari care erau prezenți la fața locului și anume Jornea Ion, Berezeni Olena, Chisilița Violeta, colaboratorii escortei; nu i-a fost înlocuit apărătorul Guțan Marcel care a fost prezent în sale de ședințe la 15.12.2015, când au avut loc faptele incriminate, reprezentându-i interesele, a fost tergiversată examinarea cauzei, fiindu-i astfel încălcat dreptul la muncă, or din motiv că se afla în Penitenciarul nr.13, nu avea posibilitatea de a lucra pentru a primi salariu lunar sau zile privilegiate în Penitenciarul nr.16, instanța de apel nu s-a expus asupra extrasului medical eliberat de medicul psihiatru la care se află la evidență, ca fiind neîntemeiate și lipsite de suport probator.

Astfel, nefiind stabilite încălcări admise de către instanțele de judecată, solicitarea recurentului privind aplicarea prevederilor art.385 alin.(4) Cod de procedură penală, este neîntemeiată.

Cu referire la alegațiile inculpatului că, din conținutul discuției cu judecătorul Pavliuc Ghenadie ce se conțin pe Cd-ul anexat la materialele cauzei, rezultă că nu este vorba de nici o amenințare cu moartea și nu a înjosit demnitatea participanților la proces, Colegiul penal lărgit menționează că asupra acestora s-a expus instanța de apel, Șalari Radu fiind achitat de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.349 alin.(1) Cod penal.

Totodată, se reține că motivele invocate în recursul de pe rol au constituit deja obiect de examinare în instanța de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (pct.4. din decizie), iar o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor pricinii care au fost puse la baza sentinței de condamnare, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cauza Bujnița c Moldovei).

Astfel, împrejurările enunțate denotă în mod concludent că hotărârea contestată conține motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, că fapta întrunește elementele infracțiunii și că recursul ordinar este neîntemeiat.

Prin urmare, recursurile de pe rol fiind neîntemeiate, urmează a fi respinse ca

inadmisibile, cu menținerea hotărârii atacate.

7. În conformitate cu art.435 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Respinge ca inadmisibile recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Bradu Valentina și de inculpatul Șalari Radu, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 februarie 2018, în cauza penală privindu-i pe *Șalari Radu xxxxx* și *Berezeni Olena xxxxx*.

Decizia este irevocabilă, pronunță integral la 11 octombrie 2018.

Președinte
Judecători

Vladimir Timofti
Anatolie Țurcan
Nadejda Toma
Elena Cobzac
Victor Boico